

ЗНАЧИМІСТЬ ОК «ГІМНАСТИКА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ» У ФОРМУВАННІ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

Віктор Усачов

аспірант кафедри теорії фізичного виховання та рекреації Волинського національного університету імені Лесі Українки, usachov.viktor@vnu.edu.ua

Вступ. У випускника будь-якого вишу повинені бути сформовані професійні компетентності так, щоб він міг легко виконувати свої трудові функції. Тому проблема формування професійних компетентностей у майбутніх вчителів фізичної культури є актуальною, що передбачає потребу в засвоєнні основ базових знань обраної професії, здатність застосовувати набуті знання, уміння, навички на практиці, працювати самостійно. Відомо, що специфіка вищих фізкультурних навчальних закладів полягає в тому, що одним із найважливіших компонентів змісту професійної підготовки фахівця із фізичної культури є інтенсивна рухова діяльність, тобто процес навчання відбувається за допомогою і через різноманітність фізичних вправ. Науковці впевнені, що освітній компонент «Гімнастика з методикою навчання» є важливою складовою підготовки фахівців, він не лише сприяє фізичному розвитку, але й формує професійні навички, необхідні для ефективного викладання та організації занять з багатьох видів рухової активності [1-4]. Дніпровські вчені звертають увагу на спортивно-прикладне значення гімнастики, а саме: застосування засобів гімнастики у навчально-тренувальному процесі для розвитку координаційних здібностей здюдоїстів [1]. Павелько О.М., Пономарьов В.О. переконливо доводять, що ОК «Гімнастика з методикою навчання» готує майбутніх вчителів фізичної культури до ефективного викладання через формування фахових компетенцій[4]. Проте, А.А. Єретик зі співавторами [2] дослідили, що багато вчителів відчують недостатню підготовку у викладанні гімнастики, що може впливати на їхню впевненість та професійну компетентність. Н. Ковальчук, Н. Деделюк співголосні з ними та виявили, що уроки фізичної культури в школі не заклали фундаменту для вивчення гімнастики у виші [3]. **Мета** дослідження полягає у розкритті потенціалу ОК «Гімнастика з методикою навчання» у формуванні фахових компетентностей здобувачів вищої фізкультурної освіти. **Методи дослідження.** Теоретичний аналіз літературних джерел, анкетування, контрольнo-педагогічні випробовування, педагогічне спостереження. **Результати дослідження.** Термін «гімнастика» обумовлений історичними фактами формування фізичної культури як складової загального процесу суспільного розвитку. Класифікація видів гімнастики надзвичайно широка. Різнобічні засоби гімнастики спрямовані як на вирішення освітніх, оздоровчих, виховних завдань, так і на набуття прикладних спортивних, військових, виробничих навичок; як на лікування та реабілітацію, так і на досягнення спортивних результатів; як на формування культури рухів, так і на підвищення рухової активності тощо. Розглядаючи гімнастику як освітній компонент здобувачів вищої освіти зауважуємо, що її вивчення сприяє формуванню у них низки фахових компетентностей, серед яких: здатність самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з учнями в закладах загальної середньої освіти з врахуванням вікових та інших індивідуальних властивостей учнів, здійснювати позаурочну спортивно-масову, фізкультурно-оздоровчу і патріотично-виховну роботу; здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів в урочній та позаурочній (позакласній, позашкільній, гуртковій) діяльності, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, залучати до нього батьків на засадах партнерства; здатність до опанування, аналізу та використання психолого-педагогічних, медико-біологічних, інформаційних технологій для формування рухових умінь і навичок,

розвитку фізичних (рухових) якостей та забезпечення здорового способу життя; здатність оволодівати базовими й новими видами фізкультурної діяльності, здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації тощо. Отже становлення й розвиток фахових компетентностей майбутнього фахівця відбувається тільки у процесі сумлінного навчання, який підкріплюється відповідною мотивацією. Лише 40,4% студентів-першокурсників пов'язують свій майбутній фах із роботою у галузі фізичної культури та спорту. Опитування показало, що частина з них (52,5%) абсолютно не орієнтуються у засобах гімнастики. На їхню думку, це лише вправи на турніку, вони ніколи не бачили виступів спортсменів із спортивних видів гімнастики. Окремі студенти (10%) взагалі вважали, що на факультеті фізичної культури, спорту та здоров'я заняття повинні проводитися, як і у школі, лише фізична культура. Отже, гімнастиці останнім часом приділяється недостатньо уваги, особливо у школі, можливо через те, що нове покоління вчителів фізичної культури не володіють методикою її навчання. Тестування показників сили, гнучкості, координації показало, що лише у 12,5% першокурсників ці показники високі; у 20% – добрі; 30 % студентів мають задовільні показники цих фізичних якостей, а 37,5 % показали незадовільний результат. Отже 67,5% здобувачів вищої фізкультурної освіти на першому році вивчення ОК «Гімнастика з методикою навчання» відчують значні труднощі в опануванні практичної частини навчальної програми. Їм не вдається опанувати не тільки вправи на гімнастичних приладах, а елементарні вправ з ходьби, стрибків, бігу, лазіння, рівноваги також виникають проблеми з орієнтацією в просторі та часі. Навчальна практика з проведення стройових, загальнорозвивальних, спеціальних та вправ загальної фізичної підготовки починається з другого семестру. Від студентів вимагається володіння командним голосом, дзеркальним показом, навичками проведення ЗРВ різними методами та способами організації групи, слідкувати за виконанням вправи, надавати методичні вказівки, вчасно почати та закінчити вправу, рахувати згідно з музичним супроводом, правильно вибрати місце для керування, слідкувати за своїми жестами та рухами. На кожному занятті студенти отримують завдання для домашнього опрацювання. На самостійну роботу з гімнастики виділяється 36,7% часу відведеного для засвоєння цього освітнього компоненту. Але лише 55% студентів займаються самоосвітою. Інші 45% самостійно не працюють, що і заважає їм формувати фахові компетентності на належному рівні. **Висновки.** На колектив викладачів гімнастики покладається велика відповідальність у формуванні майбутнього фахівця фізичної культури та спорту, адже без засобів основної гімнастики не проводиться ні один урок, ні одне тренування про що постійно і наголошується студентам, мотивуючи їх до сумлінного навчання. Покращати процес формування фахових компетентностей здобувачів вищої фізкультурної освіти можна за умови продовження викладання ОК «Гімнастика з методикою навчання» протягом 8 семестрів.

Джерела та література

1. Бейгул І.О., Бейгул О.М., Зайчук С.І. Розвиток координаційних здібностей у боротьбі дзюдо засобами гімнастики. URL: <https://spppc.com.ua/index.php/journal/article/view/2490/2460>
2. Єретик А.А., Кожанова О.С., Поляничко О.М., Гаврилова Н.Г. «Гімнастика і методика її викладання» як базова дисципліна підготовки спеціалістів з фізичного виховання та спорту». URL: <https://spppc.com.ua/index.php/journal/article/view/2365/2336>
3. Ковальчук Н., Деделюк Н. Гімнастика як засіб професійної підготовки студентів факультету фізичної культури та спорту. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/Фізична культура і спорт»: зб. наукових праць/За ред. О. В. Тимошенка. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Випуск 3К (110)19. С. 264-268.
4. Павелько О.М., Пономарьов В.О. Особливості навчання дисципліні «Гімнастика» у загальноосвітніх школах та вищих навчальних закладах. URL: <https://spppc.com.ua/index.php/journal/article/view/2288/2259>